

אד.

ברצוני לדעת מה גורל התשובות והחומר
אשר הובטח לנו מאת האוצר.

א. ציזלינג:

מזכיר הוועדה בדק את הדבר, ומסתבר כי
כל החומר נתקבל פרט לח"ח ההכנסות

היו"ר י. גורי:

וההוצאות לחדש אפריל.

אני מבין שלא מתנהל רישום מכוון
של השאלות, ואני מביע כי ירכזו את השאלות

א. ציזלינג:

בפנקס מיוחד.

יש עוד כמה שאלות שטרם קיבלנו תשובות
עליהן, ואני אביא כמה דוגמאות. עוד לפני הפגרה ביקשתי כי ימסר
לנו דו"ח של יתרו ~~את~~ החשבונות לכל הסוגים, כי רק הוא יכול לתת
לנו תמונה על מצב הכספים במדינה, ואני מתכוון לסיכום החשבונות
הנמצאים בידי החשב הכללי בסוף כל חודש. שאלתי מה המצב בקשר למילווה
חובה, ולא נענית. ביקשתי לדעת את החשבון המפורט של שילוב תקציבי
הפיתוח, ולא קיבלתי. אני מבקש לדאוג כי נקבל תשובות על השאלות
אשר שאלנו.

כל השאלות מועברות מדי שבוע בשבוע לשר
האוצר; אני מוכן להדפיסן ולצרף אותן

מר בזק:

כנספח לאחד הסיכומים של השבוע.

אני חושב להזמין את החשב הכללי, ובנוכחותו
לברר את שאלת היתרות, ועוד כמה שאלות.

היו"ר י. גורי:

אני מבקש כי ימציאו לנו את החומר הבא,
שהוא דרוש לעבודה התקינה של הוועדה:

י. פורדר:

(1) סקירה על שנת התקציב 1952/1953, לא רק

בקשר ליתרות, אלא מה התוצאה;

(2) סקירה על תקציב הפיתוח, כדי ללמוד

מה הוצא בסעיפים השונים של התקציב ומה היתרות;

(3) אמנם קיבלנו כמה הטברים מד"ר קוניקוב,

אבל אני ביקשתי כי יהיה דיון על התכנית החדשה, ולכן רצוי שנקבל
בכתב איזה סיכום על תכנית מאזן המטבע.

חושבני כי רצוי שנשמע סקירה משר האוצר

א.מ. גניחובסקי:

על מסעו בארצות-הברית, ועל תוצאות ביקורו.

כמו-כן אני מציע כי נזמין את שר האוצר ונשמע ממנו בקשר לאיחורים

בתשלומי המשכורת לעובדי המדינה; מצד אחד אומרים כי התקציב מאוזן,

ואם כן - למה הפיגורים?

ראשית, ברצוני להפנות את תשומת-לב

י. בדר:

יו"ר הוועדה כי היום כבר שני בינני,

ואילו עד 30.6 עלינו לסיים בקיריאה סופית את חוק תקציב ההוצאות

בשליטתו. חלק ניכר של סעיפי תקציב ההוצאות לא הועבר עד היום

אפילו לקריאה ראשונה, ולטרות זאת לא הרעבר לדיון בכנסת בשבוע

שעבר שום חלק של תקציב ההוצאה, והדבר גם לא ייעשה השבוע. הכנסת

דנה עתה על עניינים חשובים, אבל אפשר היה לדון עליהם גם אחרי 30.6.

אני חושש כי גורמים אחרים ישתדלו ברגע האחרון, להעביר בחפזון

חלקים ניכרים של התקציב, לאור הדחיפות והשעה המאוחרת, והעבודה לא

תהיה פורייה. אני חושב שעל הוועדה ליפרת את כוחו של היושב-ראש,

לעשות צעדים ולהדגיש בפני נשיאות הכנסת, כי אנו לא נהיה אחראים

בעד מילוי תפקידנו במועד הנכון, אם הכבסת לא תדון על תקציב ההוצאות

בזמן.

י. בדר:

(2) ברצוני להגיד כי מזמן ירדה הוועדה מהפסים, וחטרה לה האינפורמציה על עניני הכספים במדינה. פעם היתה הוועדה מרכז המדיניות הכלכלית, ואילו היום נהפכנו לבעלי מקצוע המטפלים בחוקים. חושבני כי הדבר לא רצוי. אני מוכן לתרום את תרומתי אני להחשת הדיון בחוקים, אם הדבר יאפשר לנו לדון במדיניות הכספים.

ש. דיין:

(1) בזמנים אלה מעלים להתיישבות מספר גדול של ישובים, אומרים כי מאוקטובר עד סוף חודש זה יעלו כ- 50 ישובים חדשים. היות והממשלה היא גורם חשוב בענין, אפשר גורם יותר חשוב במובן הכספי מאשר הטוכנות היהודית, הייתי רוצה לשמוע ממקור ראשון, מהאוצר, איך ההתיישבות הזו מסומנת, כדי שנדע אם המתיישבים עולים על בסיס איתן, ואם הם יוכלו להתפרנס. היה רצוי כי נשמע סקירה על ההתיישבות החודשה הנועשית היום.

(2) אנו עדים בזמן האחרון להסתננות גוברת והולכת בגבולות, הגורמת למקרי רצח. שמענו כי מסנים עתה משטרה מיוחדת לשמירת הישובים האלה. האיתי רוצה לדעת מה נעשה בקשר למשטרה זו, מה היא, האם היא הוקמה, ומה תקציבה.

(3) קראתי בעתונות כי הטוענה הכלכלית עורכת תכנית פיתוח לשנים אחדות; היה זמן שגם אנו אצא עסקנו בזה. הייתי רוצה לדעת אם יש תכנית כזו באוצר, ושהיא תובא לפנינו. סבורני כי יש לשתף גם אותנו בתכנון.

היו"ר י. גורי:

בנדון תקציב 1952/53 פניתי לאוצר, הודיעונו כי הם מסכמים אותו, ובקרוב נקבל את הסיכום.

אשר למאזן המטבע, הובטח על-ידי שר האוצר כי יתקיים דיון על כך בוועדת הכספים.

אשר לשאלתו של חבר-הכנסת גניחובסקי, סבורני כי שר האוצר יבוא עוד היום לישיבה כדי למסור סקירה על מסעו בארצות-הברית. הוא הדין בקשר לאיחורים בתשלומים. אפשר להפנות אא שאלה זו ישר אליו בעל-פה, ויתכן כי עוד היום נקבל את תשובתו.

שאלתו של ד"ר בדר על גורל הדיון בתקציב ההוצאות נגעה ללבי, כי גם אני עמדתי להגיד לחברי הוועדה שהמצב חמור. לעומת זאת אני חולק על דעתו של בדר בדבר "הירידה מן הפסים" של הוועדה. אני שולל את הדעה כי ועדת הכספים כאילו כיוונה את המדיניות הכלכלית של המדינה. היו שנים-שלושה דיונים חשובים על מדיניות כלכלית, אבל גם ועדה זו קיימה דיונים כאלה, כי כאשר דנים על מאזן התשלומים או על מצב המטבע, הרי ברור שאלה הם דיונים כלכליים.

י. פורר:

ברצוני לדעת מה גורלו של תקציב הבטחון, אני מבין שטרם קיבלנו אותו.

היו"ר י. גורי:

קיבלתי ידיעה שהוא מוכן.

א. ציזלינג:

גם אני מבקש לעורר את שאלת האיחורים אצל בתשלומים לעובדים. יש שני סוגי תשלומים: תשלומים לעובדי הממשלה ותשלומים לעובדים בעזרת תקציבי הממשלה. בזמן האחרון אנו עדים לחזיונות של פיגורים של שלושה עד ארבעה חדשים לעובדים בעבודות דחק. אין קודמים לקבלת תשלומים מאשר עובדי עבודות אצא דחק, ואין בשום פנים באופן להלין את שכרם. אני מבקש תשובה בנדון.

היו"ר י. גורי:

שאלה זו תופנה לשר האוצר עוד בישיבה זו.

חוק מס נסיעות חוץ, תש"ג - 1953

תינו"ר י. גורי:
טאלת מס נסיעות חוץ הוגלתה בשכר עמור, ואחמול החקיקה דיון עליה בוועדה המשנה.
ד"ר מנדלסון מליא את הצעת הבאה :

מס נסיעות חוץ יהיה כזה :

המס החדש
במחיר המרבי

הרטיסי נסיעה לסוגיהם

(1) באירון :

במחלקת סטנדרט 100%
במחלקת התיירים (טוריסט קלט) 75%

(2) באניית נוסעים שיש בה יותר ממחלקה אחת:

במחלקה 1 100%
במחלקה 2 75%
במחלקה 3 או 4 50%
באולם שינה (דורמיטור) 50%

(3) באניה מסוג אחר

50%

(4) באניית משא

50%

ד"ר מנדלסון:
הצעה זו היא הצעה משותפת של משרדי התחבורה, החוץ והאוצר, והיא נתקבלה בוועדת שרים.
הנטייה שלנו בעבר הייתה להטיל מסים לא גבוהים על נסיעות באניות, ועד כה היה הדירוג באניות 25% - 15% ואילו באווירונים הגיע המס ל-50%. אבל משרד החוץ ואולי גם משרד התחבורה - אולם באופן מיוחד משרד החוץ - לחאו עלינו לא לעשות הפליה בין אניות לאווירונים. התוצאה היא כי איש הנוסע באניה במחלקה הראשונה משלם, לפי הצעה זו, 100%, כמו איש שנוסע באווירון. הוא הדין לגבי מי שנוסע במחלקה שניה באניה, אשר משלם 75%, כמו הנוסע באווירון במחלקת התיירים. חסודה מאושרת של משרדי הבריאות, החינוך או הסעד נותנת פיטורין שלמים מהמס.

בתקציב המאושר הוכנס סכום של 1,5 מיליון ל"י כהכנסה ממס נסיעות; לפי התעריף שהבאתי כאן, ישנה כל הוודאות שאנו נקבל סכום זה, ואולי קצת יותר. אנו מבקשים להחיש את קבלת החוק, כדי שנוכל להטיל מס חוקי.

י. בדר:
אני מבקש שלא נדון עתה על ענין התעריף, על זה יש אורך לקיים דיון נפרד. הממשלה לא יכולה לפרסם שום צו בענין התעריף, בטרם תחליט ועדת הכספים עליו.

היו"ר י. גורי:
קודם-כל עלינו להסיר את הסייג של 50%, ואני נוטה לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת בדר לא לדון עתה בענין התעריף.

י. בדר:
לא שמעתי כאן כל הבטחה כי השער היסודי של לירה-דולר, לצורך חישוב זה, לא ישחנה בלי הסכמה ועדת הכספים.

ד"ר מנדלסון:

ברצוני לחזור על דברי, כי כל המטרה של המס היא לחאם בין השער הרשמי של לירה-דולר, לבין היער של 1.80 ל"י הדולר. אינני יכול להתחייב גשם האוצר כי שער הדולר לא ישחנה, אבל ברגע שיחול שינוי בשער, יהיה צורך לדון מחדש על שיעורי מס נסיעות חוץ, ולוועדת הכספים יש סמכות לדון על כך.

י. פורדר:

כאשר התקיים דיון על מס נסיעות חוץ, שאלתי מה בנוגע לפיטורין מהמס עבור חולים, קיבלתי תבטחה מאת האוצר כי יש התחשבות בכל המקרים האלה. אני רואה לקבוע כי קיימים קשיים בנוגע לחולים וסטודנטים, ולכן רציתי לשמוע מהו הטידור לגביהם.

ד"ר הניג:

אנו עומדים לפרטם צו אשר יסדיר את בעיית הפיטורין מהמס. אם מישחו נוסע לשם ריפוי משוחרר מהמס, ועל-כך הוא צריך להכיא תעודה ממשרד הבריאות. אם יש קשיים, הרי הם נגרמים על-ידי משרד הבריאות ולא משרד האוצר. משרד הבריאות עושה קשיים, כי הוא בדעה שיש לתת לאדם לנסוע לריפוי, אם כאן בארץ אין כל אפשרות לרפאותו, ואם יש ודאות גמורה כי באותו מקום לשם הוא נוסע, קיימת שיטת ריפוי מיוחדת.

י. פורדר:

אני מאיע כי נזמין את שר הבריאות, כדי שישביר לנו את סיבת הקשייה במתן תעודות.

ח. רובין:

כיצד גבו עד כה את המס, האם גם מהפקדון או רק מהסכות הבסיסי? (ד"ר מנדלסון: אגאא פקדון של 100% כולל את מס הנסיעות).

(2) לאחר קבלת התיקון, מה יהיה השער לפיו

יחשבו את הלירה?

(3) אם הממשלה בעצמה מאיעה חעריפים בגבולות

של 100% - 50%, מדוע לא להכניס זאת לחוק? לי יש אברסיה כלפי חוקים הנותנים סמכות בלתי-מוגבלת כלפי הטלת מסים, ולכן לדעתי יש לקבוע את מכסימום המס כחוק.

(4) לדעתי צריכים להיות כללים או תקנות אשר קובעים מתי איש רשא ⁽²⁾ לפטור מהמס, ואני מתכוון להוראות המחייבות גם את המשרדים השונים.

(5) ברצוני לדעת מה הסיבה שהאוצר נענה

לתביעה להעלות את התעריף לגבי אניות עד ל-160%, בו בזמן שהוא לא מעוניין בזה - האם זה תוצאה של לחצן של חברות אניות זרות?

י. בדר:

דבר אחד ברור: אין כל יסוד לתת סובסידיות לנסיעות חוץ. המצב לפיו כרטיס אניה עלה 70 ל"י היה מצב מגוחך, ובצדק גמור חיפשו תרופה נגד זה, ולכן יש יסוד לכל השיטה של מס נסיעות.

עכשיו אני עובר לבעיה יותר מסובכת:

מה צריכה לקבל הממשלה מהמס, ומה צריכות לקבל חברות האווירונים והאניות? ובנדון זה שמעתי קול צעקה מחברת צי"ם, אשר אינה יכולה בשום אופן לעמוד בשער של לירה-דולר. ובענין זה הייתי רואה לשמוע אינפורמציה.

טענות דומות נשמעות גם מ"אל-על", ויש לבדוק אם הן צודקות.

אני קצת מאוכזק מהודעתו של ד"ר מנדלסון

על ענין השער. אין כל ערך מעשי לקביעת מס נסיעות, אם הממשלה יכולה להפוך אותו על פיו על-ידי קביעת שער יותר גבוה. אם יעלו את שער הלירה לצורך קנייה כרטיס נסיעה לשער של תיירים, יעלה מחיר הכרטיס יחד עם המס ב-160%.

עלינו לדרוש הבטחה ברורה מאת הממשלה,

שהשער לנסיעות חוץ לא יעלה, אלא יחד עם בדיקה מחדש של מס הנסיעות; אחרת סמכותה של הוועדה לאשר את מס הנסיעות אין לה כל ערך.

י. בדר:

שחרורים : כיום קיימים שלושה סוגים של שחרורים - 1) למחוסרי אמצעים, ופירוש הדבר תעודת עוני; 2) שחרור מטעמי בריאות; 3) נסיעות של סטודנטים. קיים סוג אחר, שיש לדבר עליו - וכוונתי לנסיעות בתפקידים רשמיים וציבוריים. כיום אין שחרורים לסוג זה של אנשים, ואני סבור כי הוועדה צריכה להתערב בדבר לדרוש זאת.

אני מוכרח לומר כי אני מבין את המדיניות לגבי התעריפים. מדוע באווירון, במחלקת התיירים, המס הוא 75%, ואילו במחלקה ראשונה של ~~אווירון~~ המס מגיע ל- 100%. אני מבין כי המגמה היא להפוך את לוד למרכז העופה בינלאומי, אבל בכל-זאת יש בשיטה זו משום הגזמה מסוימת.

אני מציע להעביר את המטגרת הזו של מס הנסיעות ל- 100%, ולכתוב זאת בפירוש בחוק, כי אי-אפשר לשנוה תעריף מדי חדש. אם כעבור זמן מסוים יראו להעלות את המס ל- 150%, יהיה צורך בחוק חדש. אשר לסעיף 11, הדן בפיטורין שלמית או חלקיים, אני מציע להכניס שינוי שיבטיח לנו שחרור - מלא או חלקי - לאנשים הנוסעים בשליחות ציבורית או רשמית.

מ. קלמר:
חברות זרות אינן מקבלות מאתנו לירות ישראליות, כי הממשלה משלמת להם דולרים. השער עבור נסיעות הוא לירה-דולר - כיצד חושב ד"ר מנדלסון שתיווצר הכנסה של 1,5 מליון לירות בסעיף מס נסיעות?

ד"ר הניג:
בענין הסטודנטים קיים נוהג, כי מי שנוסע להשתלמות במקצוע שהוא חיוני למדינה אחרי שקיבל סטיפנדיה פטור ממחצית המס; סטודנט שאינו מקבל סטיפנדיה - אינו מקבל כל פטור.

ד"ר בדר טען כי עלינו לקבוע כללים בשביל משרדים אחרים לגבי פיטורין; הצו שאנו עומדים לפרסם קובע כללים, אם כי אינו יכול להיכנס לפרטי פרטים.

מ. קלמר:
ברצוני לחזור לשאלת הסטודנטים. בזמן שלא היתה בעיית הפקדון, וכל אחד היה צריך לשלם במטבע חוץ, אני יודע כי הסטודנטים שילמו בלירות ישראליות, בלי פקדון ובלי מס. למה צריך עכשיו טוונדט, אשר יוצא להשתלמות באישור משרד החינוך או הבטחון, ומקבל הקצבת מטבע מאת האוצר - לשלם את כל המס?

ד"ר מנדלסון:
על ענין התעריפים והפיטורין יכולה הוועדה להחליט באופן סוברני, ולדרוש זאת. בכל-אופן לפני פרסום הצו, אכיא את חכנו לוועדה.

הקורס הכי גבוה הקייה בארץ הוא של לירה-דולר, ואין שער יוהר גבוה. כדי להשלים את השער הוקמו קרנות השוואה, מסי שערית וכדומה, וכך עשינו בקשר למס נסיעות חוץ. אני חוזר ואומר : כל המס מבוסס על העובדה שאין שער יותר גבוה מאשר לירה-דולר לכרטיסי נסיעה. ברגע שמאיזה שיקולים שהם - ועל המדיניות המוניטרית לא מחליט רק האוצר אלא הממשלה כולה - יחול שינוי בשער, תדון הוועדה מחדש בשאלת התעריפים של המס. אני מרחיק-לכת ואומר, כי הוועדה יכולה לאשר את התעריפים באופן קונדיציונלי, בתנאי ש התעריפים בנויים על שער של לירה-דולר.

את שאלת הפיטורין אני מציע לדחות לדיון יותר מפורט, ואני מצדי מוכן לקבל הצעה אשר תפטור ממש את הסטודנטים אשר נוסעים לחוץ-לארץ לפי הקצבת מטבע מאת האוצר.

א.ד.

ד"ר מנדלסון:

לאור ההחלטה שנחקבלה כאן בדבר שינוי השער, אני מבקש מאת הוועדה לבטל את ההגבלה של 50%, ולהעביר את החוק לקריאה סופית לכנסת.

ד"ר בדר שאל בנוגע לתלונות של חברות "אל-על" ו"צי"ם", ברצוני להודיע כי מתנהל עתה משא-ומתן עם החברות האלה בדבר הענקת של פרמיה מסוימת.

א.א.א.

ח. אריאב:

אני מציע כי היום נקבל החלטה בקשר להטרת ההגבלה, ולא ניכנס לבעיית ההעריפה והפטור. בענין הפטור נוכל להזמין את נציגי המשרדים הנובעים בדבר ולדון אתם - ואז גם נוכל להתעורר השאלה של פטורין לאנשים הנוטעים בשליחות רשמית או ציבורית.

אני מציע כאופן קונקרטי להוסיף בחוק את המלים "לא יותר מ-100%", וזה גם יענה על טענתו של ד"ר בדר, הצודקת במידה מסוימת, בדבר שינויים ותנודות בגובה המס.

היו"ר י. גורי: אני מעמיד להצבעה את ההצעות השונות.

ה צ ג ה

הצעת חבר-הכנסת רובין, כי לגבי אניות יהיה סייג של 50% - נ פ ל ה

הצעת חבר-הכנסת אריאב להוסיף בחוק "לא למעלה מ-100%" - נ ת ק ב ל ה

חוק מס נסיעות חוץ (תיקון), תשי"ג - 1953 - נ ת ק ב ל

חוק מקדמת למט שכונסה, תשי"ג - 1953.

ג. לונ:

כר ארגון הטיע להכניס תעיק 2 שני תיקונים: (1) לגבי מעלי טסטחה, להעלות את סכום ההכנסה הפטורה מהמקדמה ל-1,500 ל"י; (2) לגבי רווקים שהכנסתם עד 1,200 ל"י, מקדמה בסכום של 15 ל"י במקום 25 ל"י. אני מציע כי גם לגבי רווקים, יהיה הפטור מהכנסה עד 1,500 ל"י.

א. אינלינג:

האעתי היא לבנות את המקדמה לא על הכנסה, אלא על רכוש ששוכר ממילווה חובה, בזמן הטלת מס חובה, היינו על: (1) שטח בנוי של בנין, שפירושו - שטח בנוי על כל קומותיו, הדטה שהיא בעלות פרטית (שמותר לבנות); (2) גירות ערץ ומניות, זהב, פוליסות לביטוח חיים, משכנתאות, קרנות שמורות וכל השקעות שאינן מוחזקות בהסבון בנקאי שנוכה ממנו מילווה חובה לפי חוק ההלפת שטרות ומילווה חובה; (3) רכוש שנצטבר ברשות מעליו במשך תקופת השנים מ-1940 ואילך מרווחי מלחמה או מרווחים עודפים עם רווח שיוגדר על-ידי שר האוצר בתקנות כרווח הוגן.

אנו מציע לבנות את המס על יסוד זה, והוא יוחזר על-ידי נכויים ממס ההכנסה.

אני מודה כי התוספת האחרונה שהבאתי היא לא למען ההגיון של הצעתנו, אלא כדי להוסיפה לחוק. המקדמה תשתלם מחוץ סכומים אלה, ויוחזר ממס ההכנסה.

לפי הצעה זו, אנו נעמיד את סכום המקדמה שאנו מקווים קבל על סכום של 50 מיליון ל"י.

את הצעתנו תידחה על-ידי רוב הוועדה, אנו מציע הצעות אלטרנטיביות בדירוג שהוצע על-ידי הממשלה.

א.ד.

מ. שלמר:

אני מתנוד להצעתו של חבר-הכנסת לוז, להעלות את ההכנסה החייבת מס לרוק עד 1,500 ל"י, ומסכית להוצע הממשלה להעלותה עד לסכום זה לגבי מעלי משתתף.

לגבי חברות נאמר 6% מההכנסה, האם הבורסה היא להכנסה כרוטו או בניכוי ההוצאות.

אני מניח כי הדירוג המוצע על-ידי הממשלה מבוסס על סך כולל של 15 מיליון ל"י; זאת כן, איני יכול להביא הצעה אחרת, כי אני קשור לתחלטי הממשלה בדבר 15 מיליון ל"י. (היו"ר י. נורי: מבחינה טורקית אינך מוביל). סבורני כי זיך זה מומדק שאדם המרוויח 6,900 ל"י ישלם 650 ל"י, וזרם המרוויח 15,000 ל"י לשלם אותו הסכום. אנו מכירים את המציאות שלנו במדויק ויודעים שיש אל ים ש הסכום של 6,900 ל"י אינו המכתימות על הכנסתם. אני מציע לעשות דירוג בין הכנסות של 6,900 ל"י עד 10,000 ל"י, לפחות.

ב. דיין:

במשנת הקודמת הוצעה דעה שאריך למסור בעלי הכנסה מינימלית, את אלה שאריכים לשלם 25 ל"י. עני סבור להצעה זו, כי בעלי הכנסה הקטנה הם עובדים, ואין בעובדים הפרגישים בחוסר העובדה של חבריהם, והם חייבים בעזרה הדדית לחבריהם המובטלים. לדעתי זוהי זכות ולא רק חובה, ולכן סבורני כי השתתפותם היא הכרחית.

אני הייתי מציע להעלות את סכום המקדמה בכל הדרישה, כדי שהמך-הכל יעלה על 15 מיליון ל"י, היות והוא אינו מספיק כדי לפתור את הבעיה.

א. איזלינג:

בדברי ההסבר נאמר על תכלית החוק, ואילו בחוק עצמו אין רמז לכך. אנו מתכוונים להביא הצעה אשר תבטיח כי הכסף שיתקבל מהמקדמה ישמש את התכלית. אנו מציע לכן, כי הכספים יוצאו לפי הצעות שרת העבודה, באישור ועדת הכספים של הכנסת.

ה. אריאב:

נכון, כי בחוק לא נזכר דבר בנוגע ל-15 מיליון ל"י, אבל גם נכון כי כוונת הממשלה לגייס על-ידי המקדמה סכום של לא יותר מאשר 15 מיליון. טענתו של חבר-הכנסת דיין כי נחוץ יותר כסף אינה טענה, היות ולא 15 מיליון או 20 מיליון יהיו הסכומים העיקריים שימפיקו בשביל חיסול האבטלה.

אני יוצא מהנחה כי הממשלה סידרה טבלת דירוג שהיא בסוף פסוק חתן את הסכום הזה, לא פחות ולא יותר. אני מציע לכן להוסיף כאן סעיף בקשר להכנס שיעבור או יחסר מהמיכסה שנקבעה, אותו הסעיף שהוכנס בחוק מילווה חובה.

מר קיטרון:

ברצוני להעיר לחבר-הכנסת איזלינג כי אני מסופק מאוד אם הצעתו אינה חורגת מהמסגרת. החוק הוא חוק מקדמה, והוא מבוסס על מט הכנסה. גם אם מר איזלינג מקבל את העקרון ש הסכום שייגבה יוחזר ממש ההכנסה, אינני רואה אפשרות לגבות את הכסף על בסיס של מס רכוש. את כוונת ההצעה כי למעשה יהיה המס מעין מס רכוש, אשר יוחזר ממש ההכנסה, הרי חושבני כי הצעה זו חורגת מהמסגרת, ונראה לי כי הוועדה אינה רשאית לדון בה.

אשר להצעתו של חבר-הכנסת ציזלינג בדבר חוספת סעיף שידתר על תכלית החוק, לדעתי אין מקום בחוק להכניס את המטרה, המקום הנכון ביותר לכך - הוא חוק התקציב. אין זה מקובל, ולא יתכן, לדעתי, להכניס זאת בחוק זה.

א. איזלינג: הצעתי לכחוב: הכסף יוצא על-ידי שרת העבודה, באישור ועדת הכספים.

מר קיטרון: החוק יכול לתת ~~אמצע~~ סמכות בקשר להכנסה; הוצאה - מקומה בחוק התקציב.

א.ד.

היו"ר י. נורי:

מר ארגוב מאיע שרווק תומך במשפחה, שהכנסתו מגיע ל- 1,500 ל"י, יהיה פטור מהמקדמה, ולזה אני מסכים. לעומת זאת אני חושב כי רווק שאינו תומך במשפחה - ובזה אני תומך בהצעתו של חבר-הכנסת לוז - יש להעלות לו את ~~המסומן~~ מס' 1,200 ל"י עד 1,500 ל"י - ואז הוא ישלם מהכנסה זו 15 ל"י.

אבקש את מר קיטרוך לשקול בדעתו בנוגע להצעה של חבר-הכנסת ציזלינג. אם הוא יישאר בדעתו כי ההצעה חורגת מהמסגרת - יובא הדבר לפני ועדת הכנסת.

מר ארגוב:

חבר-הכנסת לוז הציע - ותמך בו היושב-ראש - כי יש להעלות את הכנסתו של רווק עד 1,500 ל"י, ולחייב אותו במקדמה מהכנסה זו בסכום של 15 ל"י במקום 25 ל"י. אני מבקש שהות לברר הצעה זו, ובישיבה הבאה אודיע את דעת שר האוצר עליה.

לחבר-הכנסת קלמר ברצוני להשיב, כי אין כמעט יחידים בארץ שהכנסתם היא יותר מאשר 6,900 ל"י, כי בדרך-כלל היוצרים חברה. אשר לחברה אין הגבלה בסכום המקדמה, כי היא חייבת בתשלום של 6% מסכום ההכנסה, וברור כי הכוונה היא להכנסה נטו.

בסעיף 2 הוכנס אתיקון אאאאא שפירושו כי נערים עובדים או תלמידים - שהם פטורים ממס הכנסה - לא יהיו משוחררים מהמקדמה.

לתיקון שני טעמים. נער עובד שהוא פטור ממסים, מהווה מחהרה רציני לבעל המשפחה בשוק העבודה. מכל-מקום הוא יכול להוריד משכרו. הטעם השני - וזאת כבר הטביר חבר-הכנסת דיין - נערים עובדים חייבים בעזרה הדדית, והם צריכים להרגיש את מצבם של מחוסרי העבודה. לא יתכן כי נער עובד - אם הוא אינו תומך במשפחה - יהנה מזכויות יתר לגבי אדם מבוזר. תיקון זה בא לשתף נער עובד המקבל שכר, בהיותו רווק ולא תומך במשפחה, בעול מצוות הקלה חוסר העבודה, על-ידי תשלום של 2,5 ל"י בחור מקדמה.

(אחרי-כך רשמה רש.)

(לפני כן רשמה אד)

רש/

וועדת הכספים
2.6.53

(היו"ר קורא את הסעיף)

סעיף 3 - חובת הצהרה

ח. אריאב: אינני מבין לשם מה בחוצה ההצהרה. אני מציע שינהגו לפי ההצהרה של השנה הקודמת.

א

היו"ר י. גורי: היות והדיון בסעיף זה כבר נתקיים, צמצא אני מבקש את באי כח הפטילה לשקול בדעתם לקראת הקריאה השניה אם יקבלו הצעה זו ואם לאו.

א. ציזלינג:

אני בעד השארתו של הסעיף הזה, גם אם תבוא דעה אחרת מצד הפטילה; ישנם אנשים שלא שילמו מס הכנסה בשנה הקודמת וחשובים איננו.

(היו"ר קורא את הסעיף)

סעיף 4 - חובת עובד למסור העתקים

מר הניג: זהו המשך של סעיף 3 בדבר החובה למסור העתקים, ואינני חושב שיש כאן הערות.

(היו"ר קורא את הסעיף)

סעיף 5 - תשלום המקדמה

א. ציזלינג: אני משאיר לעצמי את הזכות להכניס בסעיף זה הצעות מפורשות.

(היו"ר קורא את הסעיף)

סעיף 6 - נכויים ממשכורת עובד

מר ארגוב: בסעיף 6 (ג) אנו מציעים למחוק את ארבע המלים האחרונות: "שאינן להם מעביד קבוע".

היו"ר י. גורי: חושבני כי סעיף 19 מכסה גם על הסעיף הקטן הזה.

מר ארגוב: אם כן, אני מסכים שיימחק סעיף 6 (ג).

סעיף 7 - שינויים במעמדו של החייב (היו"ר קורא את הסעיף)

סעיף 8 - סביעת סכום המקדמה (היו"ר קורא את הסעיף)

ח. אריאב: אני מתנגד לסעיף 8 (א) בעקבות התנגדותי להצהרה בכלל. לחלק השני של הסעיף, אני מסכים.

סעיף 9 - תשלום לאחר סביעה (היו"ר קורא את הסעיף)

סעיף 10 - ערך (היו"ר קורא את הסעיף)

מר ארגוב: לאחר המלים: "תוך שבעה ימים מיום המסירה" יתווספו המלים: "ולאחר תשלום המקדמה לפי סעיף 9 (א)".

סעיף 11 - פטור (היו"ר קורא את הסעיף)

מר ארגוב: בסעיף זה ישנו תיקון. בסופו יתווספו המלים: "וכי גביית המקדמה לפי חוק זה במלואה היתה גורמת סבל רציני".

סעיף 12 - ערעור

(היו"ר קורא את הסעיף)

ח. אריאב:
אינני חושב שאפשר להשאיר את הסעיף המדובר על ערעור בפני בית משפט מחוזי. מי שמכיר את הפרוצדורה בבית משפט זה יודע, שהאזרח יצטרך לחכות שנה ואולי שנתיים לפסק דין.

אני מציע שתהיה ועדת ערעורים.

מר קיסרוב:

גם אנו חשבנו על שאלה זו ולכן לא אמרנו: "בית משפט מחוזי", בן צריכים לשבת שלושה שופטים, אלא אמרנו: "שופט בית משפט מחוזי".

אני מציע שועדת הכספים תזמין את השופט אייזנברג לישיבתה הבאה ותשמע ממנו אם הוא מוכן להתחיל בפני הוועדה לתת הוראה מתאימה ששופט יעמוד לרשות המערערים, והפרוצדורה לא תגזול זמן רב.

סעיף 13 - מסירת הודעות

(היו"ר קורא את הסעיף)

מר ארגוב:

אני מציע לכתוב "ששה ימים" במקום "ארבעה ימים". זאת תהיה הקלה רבה לאזרחים.

א. ציזלינג:

בסעיף זה ישנה הקלת לטובת המשלח בקשר למסירת ההודעות, אולם אין הקלה כזאת לטובת האזרח. אני חושב שיש צורך לומר אותו דבר כלפי האזרח, שאם הודעה תישלח בדואר רשום, יראוה כעבור ששה ימים לאחר יום המשלוח כאילו נמסרה.

מר ארגוב:

יש הבדל רב בין שני הדברים האלה. כתובתו של האזרח לא תמיד ידועה, ולכן יכולים להיות עכובים בדואר. אולם כתובתו של המשרד ידועה ואין לעשות את ההקלה הזאת. נוסף על כך יוכל תמיד האיש להוכיח ששלח מכתב רשום למשרד, אולם אנו לא נוכל לדעת מה היה בתוך המכתב הזה, ויהיה מקום להטעיה.

סעיף 14 - החזרת מקדמה

(היו"ר קורא את הסעיף)

מר ארגוב:

במקום סעיף 14 (א) יבוא סעיף חדש: "אדם ששילם מקדמה לפי חוק זה, יהיה רשאי לנכות בכל אחת משנות השומא 1954/55 ו-1955/56, מסך כל סכום המס שזמן פדעונו הגיע לראשונה באותן שנות שומא, סכום השווה ל-30% מהמקדמה ששילם, והיתר ינוכה בשנת השומא 1956/57 מסך כל סכום המס שזמן פדעונו הגיע לראשונה באותה שנה. סכומי המקדמה הניתנים לניכוי בכל אחת משנות השומא האמורות, ינוכו בשיעורים שווים מכל סכום פס שחובת תשלומו הגיעה אותה שנה."

עובדים במשכורת קבועה יקבלו את המקדמה בחזרה בכל חודש, כפי שנלקחה מהם; אחרים - בארבעה תשלומים. מתוך הנוסח הקודם לא היה ברור דבר זה, ואנו רצינו להבהירו.

א. ציזלינג:

מכיון שהסכום שאנו מציעים הוא יותר גדול, הרי גם דרוש ההחזרה יהיה שונה מאשר בהצעת החוק. את ההצעות המפורטות אגיש בישיבה הבאה.

ח. אריאב:

סעיף 14 (ג) מיותר לדעתי, כי השר יכול להתקין תקנות גם בדבר החזרת המקדמה.

מר הניג:

אפשר למחוק את הסעיף הזה ולהעביר לסעיף 19, כפי שעשינו בסעיף 6 (ג).

מר ארגוב:

אני מסכים לזאת.

סעיף 15 - סייג לגבי מס הכנסה

(היו"ר קורא את הסעיף)

- סעיף 16 - סמכויות המנהל (היו"ר קורא את הסעיף)
- סעיף 17 - גבייה (היו"ר קורא את הסעיף)
- סעיף 18 - ענשית (היו"ר קורא את הסעיף)

י. בדר: אינני מסכים לקנס כה גבוה, ואני מציע 20% מן המגיע ולא פי עשרה.

ח. רובין: סעיף קטן (3) אינו נראה לי, כי אני מתבגד לניסוח כל כך כללי. בהוראה שיש בה ספקציה פלילית כמעט, אי אפשר שלא לפרט את ההוראות.

מר ארגוב: נכון שהניסוח הוא כללי מדי, ולכן אני מציע לכתוב: "מסר הצהרה בלתי נכונה ללא נימק המתקבל על הדעת" במקום " או הוראה אחרת לפי תקנה שהותקנה על פיר".

מר פיטרון: אני מבקש מאד להשאיר את הסעיף הזה כלשנו. הוא אינו תקדים והשתרש כבר בהרבה חוקים.

לדוגמא אביא את חוק שעות העבודה והמנוחה, ואת פקודת מס ההכנסה המנדטורית.

י. בדר: את הקנס יהיה קשור חמיד לסכום המקדמה, נגיע פעמים רבות לאבסורד. לדוגמא: אם מעביד נדרש למסור את רשימת עובדיו ולא עשה זאת משוט מה, יקנסו אותו בסכום יחסי למקדמה שיליו לשלם, והרי אין לזה כל קשר. כאן צריך להיות סכום מסויים ולא סכום יחסי למקדמה.

מר ארגוב: אני מבין מאפסור לחלק את הסעיף הזה לשני חלקים: אדם שעבר עברה חמורה יקנס בעונש כבד יותר הנה שעבר עבירה קלה יקנס בעונש יותר קל.

היו"ר י. גורי: קיבלתי הודעה מהיעוץ המשפטי, כי לאחר שנמכו בדעה שר המשפטים, הם מסירים את טענתם כי הצעתו של מר ציזלינג אינה בגדר הנושא. נצביע עליה בישיבה הבאה.

בא כח מק"י הגיש לנו שורה שלמה של הצעות, ואנו נשמע אותן כעת. אחרי כן נשמע את הנמקות חבר הענסת וילנר להצעותיו.

הצעות מק"י פה

- א. סעיף 2 (א) יימחק;
- ב. בסעיף 2 (ב) ייכתב: " כל הברה זרה או חברה בעלת הון ישראלי וזר תחוייב לשלם 30% מהכנסתה".
- ג. סעיף 3 יימחק;
- ד. סעיף 4 יימחק;
- ה. הסעיף 6 יימחקו טעיפי המשנה ב' ו-ג';
- ו. סעיף 7 יימחק;
- ז. סעיף 8 יימחק;
- ח. סעיף 9 יימחק;
- ט. סעיף 10 - במקום "שבעה ימים" - "חודש ימים";
- י. סעיף 12 - המליט "החלטת בית משפט מחוזי אין אחריה ולא כלום" - תימחקנה;
- יא. סעיף 13 יימחק;
- יב. סעיף 14 (א) ייכתב "ינכה" במקום " יהיה רשאי לנכות". סעיף 14 (ב) ייכתב במקום "רשאי לדרוש" - " ידרוש";
- יג. סעיף 18 ייקרא כך: "רשאי המנהל להטיל עליו קנס עד סכום המקדמה שהתחייב לשלם והנתבע רשאי לערער כאמור". סעיף 18 (ב) ייקרא כך: "מי שמסר ביודעין הצהרה כוזבת דינו קנס עד סכום המקדמה".

מ. וילנר: ראשית עלי לציין שאנו מתנגדים לחוק בכללו, והכרזנו על כך גם בכנסת. אולם לאחר שהחליטה הכנסת להעביר את הצעת החוק לוועדה, נאלצנו בהתאם לפרוצדורה הממלכתית, להתאים עצמנו לזה.

בהצעותינו ישנו תיקון אחד יסודי וכל השאר הם תיקונים רגילים. אנו מציעים להטיל את המס על חברות זרות ובעלות הון מעורב גאל ולא על יחידים.

בקשר לתיקון העיקר, אני מבקש שלא תהיה חקלה טכנית או פורמאלית, ואם חושבים אתם שאין הוא בגדרי הנושא, אני מבקש שיודעונו בהקדם, ולא ישללו את זכות ההסתייגות מאתנו, כפי שקרה כבר כמה פעמים.

היו"ר י. גורי:
אינני בדעה שהתיקון הזה חורג מגדרי הנושא, אולם יתכן שמישהו יעורר את השאלה הזאת. על כל פנים, אני מאדי מודיע, כי בסעיף זה לא תישלל ההסתייגות.

בזה סיימנו את הקריאה הראשונה של החוק ואני מבקש את החברים לנסח את הסתייגויותיהם ולהגישן בישיבה הבאה להצבעה.

הבוקר התקיימה החייעצות בנושאיות הכנסת, בהשתתפות שר המשפטים ושר האוצר, בקשר ליכלתה של הכנסת לסיים את הדיון על התקציב חוץ חודש יולי. הנשיאות הודיעה כי סדר יומה של הכנסת עמוס מאד והיא לא תוכל לסיימו. על כן הוצע להכניס תקציב נוסף לחדשי יולי-אוגוסט. אני הודעתי כי במידה והדבר נוגע לוועדת הכספים, היא מוכנה לסיים את הדיונים ביוני. אולם הנשיאות אמרה כי אין כל אפשרות שהכנסת חסיים את הדיונים חוץ חודש זה. לבסוף נתקבלה החלטה, שיוכא תקציב נוסף ליולי-אוגוסט, אולם ייעשה כל מאמץ בכדי לסיים את הדיון בחודש יולי.

י. בדר:
אני מצטער מאד על ההחלטה הזאת, ואני חושב שהיא תעלה למדינה בכסף רב וגם חפריע לביצוע התקציב באופן יעיל. במקום לכוזב זמן על דיונים מחודשים בקשר לתקציב הנוסף, אפשר לעשות מאמץ ולסיים את הדיונים על התקציב הרגיל בכללו.

י. פורדר:
אני מציע לוועדה להתנגד להחלטה זו. אם נעשה זאת, יביא הדבר לידי סיבוכים ולידי ביטול למעשה של השיטה החדשה של הדיונים בתקציב. אני מבכך להסכים לתקציב נוסף לחודש יולי, אך לא לחדשים יולי-אוגוסט.

א. ציזלינג:
ברצוני להצטרף לכל אלה שהביעו אי רצון לקבלת החלטת הנשיאות. הקריאה השניה והשלישית של התקציב אינה גוזלת זמן רב, כי הזמן מוגבל מאד. אם השנה נעבור על אחד ביולי, ברור שבשנה הבאה נדחה יותר את סיום הדיונים בתקציב ואני מזהיר מאד מפני כך. אנו חייבים לסיים את התקציב במועד שנקבע - 1 ביולי.

היו"ר י. גורי:
אני שמח שהבעתי הפגישת עם הנשיאות את דעת כל חברי הוועדה; אני רואה חובה לעצמי - ואמלא אותה בראון רב - להביא שניה בפני הנשיאות את דעתה של ועדת הכספים.

חבר הכנסת בדר, לאחר שהתייעץ בוועדת הפרושים, מביא להצבעה את הצעתו. בענין חוק מס נסיעות חוץ וזו לשונה: "החוק ייקרא 'חוק מס השוואה לנסיעות חוץ'. הביטוי 'מס השוואה למחיר כרטיסי נסיעות חוץ' יבוא במקום הביטוי 'מס נסיעות חוץ' בכל מקום בו נזכר בחוק שם זה".

ה צ ב ה
הצעה נדחתה.

היו"ר י. גורי:
ברצוני לקרוא בפני חברי הוועדה, * בנוכחותו של שר האוצר, את מכתבו של ד"ר טרון, שבא כתשובה למכתבנו. (קורא את המכתב ואת התשובה).

אני מקבל בהרכה את שר האוצר לשושו ארצה. חברי הוועדה ירצו ודאי לשמוע פרטים על ביקורו באמריקה, וגם ישאלו שאלות ביחס למכתב שקראתי זה עתה.

ב. סקירת-שר האוצר על ביקורו בארצות הברית

שר האוצר ל. אשכול:
קודם כל - שלום!
המטרה המרכזית של נסיעתי לארה"ב היחה פגישה עם אנשי מלווה העצמאות, בקשר לגביה בשנה הנוכחית ובקשר לגביה בשנה הבאה. זוהי השנה השלישית לגביה, והדאגות רציניות. עליכם לדעת, כי מה שאין עושים בשנה הראשונה, קשה יותר לעשותו בשנים שלאחר מכן. גם שם ישנן דאגות שעוררו כאן לא פעם חברי הוועדה. אילו אפשר היה

להסכים לכל סרוח שייגבה, ברור שהמאב היה מזהיר. אולם ישנן הוצאות רכות, וכפי ששמעתי מהאנשים האחרונים לגביה, אין כל אפשרות להקטין.

ישבתי עם האנשים האלה במשך יומיים, בהשתתפותם של השר לבון וטבא אבן. האבתי את הענין על סמך הנתונים שהבאתי אתי, לפי התסבירה המאומצת של המנהיג המטוב הזה שלנו, והשתמשתי בכל מה שאפשר כדי להסביר לאנשים עלה את המיב לאמיתו. אמרתי: חייב העם היהודי לתת 150 מליון דולאר לשנה במשך מספר שנים נוספות, ואין לו בברכה. אם זה יכול להיות רק מספיק תרומה - יבורכו; אם לאו - יתנו ככל שהם יכולים לתת! בשנה הזאת, אם לקחת בחשבון גם את הכסף שבא אלינו לאמצעות מל"ק, יגיע הסכום ל-90-100 מליון דולאר מהמגביות והמלווה גם יחד. המשכתי ואמרתי להם כי אם לא יעשו את כל המאמצים, לא נוכל לעשות כל דבר לפירות הארץ וליישובה; בתוצאות לנו השקעות והשקעות גדולות, ואז - לאחר שנים מספר - נוכל לקיים את עצמנו.

שמה אני לאיין כל הדברים לא נתקלו באוזן אטומה. הם לא אמרו שהדבר הוא פשוט וקל, אולם בטוחני שיעשו את כל המאמצים כי ראו בזה ענין רב ורציני. שני האדריס אומרים כי ישנה התחרות חזקה, וזה תקשה.

התנהלה שיחה על הקמת הנהלה רוחנית - מוסרית, נושאת באחריות משותפת למגביות ולמלווה כאחד. אין זאת אומרת שיהיה מוסד משותף או זרוע אחת שתבצע את הדברים האלה, אם כי גם זה אינו מן הנמנע - אולם לא ברגע זה. עצם העובדה שמספר מסויים של אנשים, מתוך ראיית ארכי ישראל ונשיאה בדהגה ובאחריות, ינהלו במשותף את שני המפעלים האלה, ודאי תעזור לנו בהרבה.

לאחר הישיבות הרבות שקיימו, הרגשתי כולנוה הישראליים היתה, שעלינו על פסית ראיניים מאד של ראון לשאת באחריות כבדה, באחריות ראיניים של הענין כולו.

מסתמנים שלושה שלבים לביצוע הדבר: א. בעוד כמה שבועות - וזה חלוי קצת גם בהתנהגותנו בארץ - יוזמנו הנה כעשרים איש מאלה שהיום "חולמים ולוחמים"; ב. כעבור חדשים בערך, תהיה פה ועידה של קרוב למאה איש מכל רחבי העולם האמריקאי היהודי; אנו נראה להם ונסביר להם במדינה עצמה מה היהפך, מה עשינו ומה פעלנו; אילו נצחונות השגנו וגם אלו כשלונות. ג. ייקרא באמריקה כינוס גדול בהשתתפותם של מאה איש אלה שיבקרו בארץ, מתוך מאמצים להסביר ולהבהיר את הענין, לפחות להבטיח מה שגש לנו עכשיו.

השתתפתי באספה של כמה אלפי איש, ולאחר מכן מסרו לי שבו במקום מכרו אגרות בשווי של מאה אלף דולאר. עליכם לדעת שיהודים אלה אינם ממהרים לקנות את האגרות בגלל גישה מיוחדת למשינת ישראל וגם לא למען עסק; יש כאן תערוכת של שני הגורמים האלה.

בראיוני לאיין כיבטשך כל זמן הישיבות השתתפו גם נאיגי הסוכנות היהודית. בתחילה לא האמין מר נחום גולדמן, שאם יוזמנו האנשים לארץ אמנם יבואו, אולם כאשר שמעו זאת נאיגי המגביות, שמחו מאד להצעה וברור לנו שהם יבואו ברצון טוב.

נפגשתי עם נאיגי שלושה משרדים: אני מהשלב ביותר את הפגישה והשיחה עם אנשי ה"אכסטים-בנק". הפגישה אחם היתחלמושכת ומעניינת, להכנת דברים לעתיד.

דברתי גם עם נציג משרד החקלאות, שאומרים עליו כי הוא ידידנו, אחד ממנהיגי המורמונים. הם עזרו לנו בענין החיטה, ועכשיו ישנו אחם קשר בענייני מזון אחרים.

נפגשתי גם עם נציג משרד האוצר. זו היתה שיחת ידידות והיכרות, ואינני רוצה עדיין לומר את תהיינה לה תוצאות. הוא גם כן דבר בהתפעלות רבה על מפעל האגרות, והכרתי היא ששם מחשיבים מפעל זה כמפעל רציני ביותר.

זה הכל מה שיכול אני לומר כרגע, חוץ מהדברים שצריך עדיין לחכות בטרם נדבר עליהם.

א. אלישר: שמענו על סכומי הגביות ברוטו, וחושבני שהגיע כבר הזמן שנדע מהו הסכום נטו שאנו מקבלים.

ח. אריאב: בראיוני לשאול, מדוע גרם שר האוצר להרחקת מומחה כמו ד"ר חכניות, למד, עבדן ושמעתי גמיהפיקציוסבממתברר, כי הוא הגיש

הוא נחשב בעולם למומחה חשוב, ואינני מבין איזו קללה רובצת על הארץ, שמומחים עוזבים אתה בצורה זו.

י. פורדר: האם נעשו סידורים כדי לקנות בחזרה את האגרות? כיצב מעריכים את החוצאות, אם השער יהיה נמוך יותר ממה שהוא צריך להיות? האם נעשו הכנות כדי למנוע חגיפה בענין זה?

ח. רובין: מה הן ההוצאות שהוצאו עד עכשיו ע"י מפעל האגרות?

מפי יחילו האגרות של המילווה להופיע בבורסה האמריקנית? האם אחרי הופעתן תהיה עוד אפשרות למכור אותן? כי הרי בבורסה ודאי אפשר יהיה לקנות בזול יותר מאשר ע"י חתימה.

ד"ר טרון במכתבו מזכיר נסמכים שונים, תוך הנחה שאנו קראנו אותם. אני לא קבלתי אותם, אולי מפני שאני חבר חדש בוועדה, ואולי לא קבלו אותם גם שאר החברים. על כל פנים, אבקש להמציא לנו את החומר הזה.

מ. קלמר: ברצוני לשאול, האם הובטה השלום בין המגבית לבין המילווה. שמעתי על איזו וועדה שהייתה צריכה לקום בקשר לכך. האם היא הוקמה, או ישנה רק מחשבה להקימה?

כיצד השפיע המשבר הממשלתי על מילווים אלה?

א.מ. גניחובסקי: האם נעשית עתה פעולה בארה"ב בקשר להשקעות הון?

מהו מצב האמון למטבע ולמשק בכללו?

מה בנוגע למילווה לזמן ארוך, בקשר לקונסילידציה של

החובות?

ברצוני לשמוע פרטים בקשר לגאס ולשאר המומחים.

מדוע הועברו המומחים לרשותו של משרד ראש הממשלה?

האם התפתח משהו בקשר לשיחותיו של שר המסחר והתעשייה

על מזון?

מהו בכלל ענה מצב הציונות בארה"ב?

שר האוצר ל. אשכול: אני נחתי הוראות, כי כמידה שאפשר יהיה שם, יפרישו בכל חודש סכום מסויים מן הכסף שיגבו להקמת רזרבה לכל "דבר טוב". רזרבה זו תהיה קשורה למחלקת ההוצאה.

בקשר להמשך הפעולות של מילווה העצמאות, ישנן כמה הצעות: יש מציעים להגדיל את הריבית, יש הצעות לעשות את האובליגציות לספציפיות ולא כלליות. ישנה גם מחשבה לעשות נסיון של קונברסיה, להוציא אובליגציה חדשה ולתת אפשרות להחליף את הישנה, וזה ודאי יביא תועלת רבה. זה גם ישחרר מהאפשרות הזאת, לבוא כעבור שנה ולדרוש את החמורה.

ישנה אותה חברה, שדברתי עליה בזמנו, אי. אי. אי, שכוונתה היא כבר השנה לנסות (ואתו דבר אמפל ופי. אי. סי) לאסוף כספים מהאנשים שיש קשרים אתם, בהנחה שהתמורה חושקע במפעלים שהממשלה ממליצה עליהם, או במפעלים בנזיים, שהושקעו בהם כבר כספים ואנו נמסור אותם למשקיעים. מפעלים מסויימים נמסור לגמרי ומפעלים מסויימים בחלקם.

אשר להוצאות, אני מוסר לכם להלליט, אם ברצונכם שאביא לכם את המספרים, ואתם תהיו אחראים לסודיותם, ואם לאו. אני יכול רק לומר, שאם אקח את הריבית, פלוס ההוצאות, ואחלק ל-15-13 שנה, יגיע האחוז ל-6 בערך. ייתכן שדבר זה צריך בכלל להיבדק מפעם לפעם, אבל זאת צריכה להחליט וועדת הכספים. אולם דבר אחד ברצוני לציין: כל מה שאנו מוציאים הוא פחות ממה שאפשר להוציא, וזאת טוענים גם אנשי המגבית והמילווה.

אשר לד"ר טרון: תשאלו אותי אם אני מצטער שילך - לא; האם אעשה משהו כדי שילך? - לא; אולם - אני אינני מחשיב אותו.

אשר למסמכים שהוא הזכיר במכתבו, החומר פורסם גם בעתונות וגם בבוליטיין וכל אחד יכול היה לקבלו - אין סודות.

לי היו קשרים עם ד"ר טרון עוד בטרם היותי שר האוצר, אלא שר החקלאות. יש לי חס של כבוד ודרך-ארץ רב לאנשי השכלה במקצוע זה או אחר, ונאמר לי גם שיש לו עבר חשוב הקשור גם בהרבה שנים של עבודה; מדי פעם הייתי מבקשו שיתחיל לעבוד בשטח אחד, יבדוק אותו היטב, ויסיימו, אולם זאת לא עשה. הוא כדקף הכל ושלח לי תזכירים למאות ועצות לאלפים, וזה הכל. בשטח אחד מסויים לא רצה לעבוד.

אגב, בתקופה האחרונה הוא בפירוש כבר דרש משכורח. כשהזמנתיו לאחרונה לעבוד, הוא אמר שהוא צריך לקבל השלום כי אינו יכול להמשיך ולעבוד באותם התנאים - ואני הסכמתי לכך.

לדוגמה אביא את שטח המים. אני אומר לכם שאת מה שהוא יעץ לנו בשטח זה על עניני השקאה במדינת ישראל, אף אחד לא יקבל. ישנן דעות ותכניות של מהנדסי השקאה, ובלאס והמומחים האחרים אינם חייבים לקבל מה שהוא אומר, אם אינם מאמינים בזה. ועוד דבר: הוא אינו מבין את צרכי החקלאות, את צרכי העבודה, את צרכי המתיישב וההתישבות.

בזמן האחרון התרכז ד"ר טרון מסביב לענין השילומים. הוא תיאר לעצמו שתהיה רשות מיוחדת אשר תעסוק בזה; יש לנו נציג מפלא בשטח זה, הלל דן, אולם לא יעזור לאף אחד: במצבנו הקיים אין ניתן להגשים את התכניות היפות האלה; אני מתכוון גם למצבנו המדיני ביחסים עם גרמניה. בדרך לארץ נפגשתי גם עם האנשים שלנו העסוקים בענין השילומים בגרמניה, ואני אומר בפירוש: הם יושבים ופוחדים, ורוצים עד כמה שאפשר יותר מהר להוציא את האפשר, ולא לחכות. אני אומר שד"ר טרון, כבעל מקצוע גם לא היה צריך להיכנס לענינים האלה.

אנו מנהלים עתה מו"מ לקבלת מילווה של 20 מיליון דולר, ולשלם במארקים, ומשהו התחיל לעכב לפתע.

ברצוני לומר שאני מרוצה הרבה יותר מהמומחה בלאס, אולם אני מצדיק: לא אקבל על עצמי גם גלוה של בלאס. אולם ד"ר טרון חורג מהצב המקצועי; הוא רוצה לומר לנו איך לנהל את השילומים ועוד ענינים דומים, וזה לא ענינו. לפי דעתו אנו נקבל את המילווה הנ"ל, אולם אם נקבלו - הרי הממשלה תחליט מה לעשות ולא הוא.

עלי לומר כי בשטח החשמל הוא יודע יותר מאשר בשטח המים, אבל יחסו לעבודה לא היה בסדר.

אני שמעתי גם שהוא חלה בזמן האחרון. אם הנימוק לעזיבתו הוא המחלה - הרי אני מקבל זאת. על כל פנים אני חוזר ואומר: לא היה לו מה לתת! לא הפסדנו שום דבר!

אשר לחומר, אני מוכן להמציא לחברי הוועדה את כל החומב שידרשו ממני.

ושוב אני אומר: ייתכן גם שאין לו יותר להגיד ממה שאמר; מה שהיה לו להגיד - אמר, ואמר כמעט על כל מה שיש במדינת ישראל.

אשר למשבר הממשלתי והשפעתו - הוא עדיין לא הספיק להשפיע.

אינני יודע מה לומר על האימוץ, לא ישבתי עם כולם, אולם המנהיגים מוכנים ומוכנים להירתם.

על הקונסולידציה אין לי מה להוסיף - במידה שהיו שיחות הרי היו המשך לשיחות שכבר נערכו, ועדיין אין תוצאות.

אשר לגאס והמומחים שלו - בינתיים ישנו רק הוא, אולם הוא מכנס כבר אנשים נוספים. אני מקווה שלא תהיינה להם אותן הפרטנזיות ואני מקווה שהם לא יסתבכו. אחד התנאים שלו היה, שהם לא יופיעו בציבור.

אשר לשליחותו של השר לבון, הרי הוא עשה קודם כל עבודה "שד'רית"; הוא נסע ממקום למקום ודיבר על ה"בונדס", והשתתף גם אתנו בישיבות השונות.

וועדת הכספים
2.6.53
גמר דברי שר האוצר

ר.ש.

אשר להמשך הדיונים בקשר לקניית מזון, שהתחיל אותם שר המטויר והתעשייה, זהו עוד דבר ממושך.

על שאלתו של מר גניחובסקי בקשר למצב הציונות, אפשר לומר רבות, אולם אין זה שייך הנה.

הינו"ר י. גורי: אני מודה לשר האוצר.

ברצוני להביא לידיעת שר האוצר, כי הכאתי לידיעת חברי הוועדה את מה שנאמר בישיבת הנשיאות בקשר לתקציב הנוסף. דעת כולם היתה כי יש לעשות את כל האפשר כדי לגמור את הדיונים בחודש יוני, ואני שמח שעוד בישיבת הנשיאות הבאתי את דעתם של כל החברים. אולם אם יש הכרח להגיש תקציב נוסף - הרי רק לחודש אחד ולא לחדשים.

שר האוצר ל. אשכול: אשמח מאד אם נוכל לסיים את הדיונים בחדש יוני.

א. אלישר: אני מבקש את שר האוצר: (א) להמציא לנו את כל החומר הנדרש; (ב) אשר לטכום הנטו שאבו מקבלים - הרי לטובת הענין הוא, שנדע את המספרים.

הינו"ר י. גורי: אני נועל את הישיבה.

הישיבה ננעלה בשעה 14.00.